

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.21.590/2016/7. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a dr. Bohács Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2016. október 18. napján kelt 5.P.20.917/2016/6. számú ítélete ellen a felperes részéről 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **részben**, az alábbiak szerint **megváltoztatja**.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperesnek a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Hyundai típusú gépjármű törzskönyvét.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 85 642 (nyolcvanötezer-hatszáznegyvenkettő) Ft-ra, az alperes által fizetendőt 57 411 (ötvenhétezer-négyszáztizenegy) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (százezer) Ft másodfokú perköltséget.

A feljegyzett másodfokú eljárási illetékből a felperes 283 730 (kettőszáznyolcvanháromezer-hétszázharminc) Ft-ot, az alperes 48 000 (negyvennyolcezer) Ft-ot köteles megfizetni az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a Lombard Finanszírozási Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. április 26. napján **(kölcshszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 3 500 100 Ft kölcsönt folyósított a felperesnek egy Hyundai típusú gépjármű megvásárlása céljából. A felek az egyedi kölcsönszerződésben megjelölték a törlesztőrészek összegét, esedékességük időpontjait, az összes törlesztőrészlet összegét és a THM mértékét. A kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és kamatváltozás II.) elszámolásának módjaként az ún. normál devizakonstrukcióban állapodtak meg.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely egyebek között az alábbi - a jelen jogvita elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

- **I.17.:** „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”

- **I.22.:** „Árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos forintban kifejezett árfolyam"

- **I.23.:** „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja."

- **I.24.:** „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján"

- **I. 25.:** „Kamatváltozás:

b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = $\text{fizetési kötelezettség} \times ((\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1)$.

- **IV.4.:** „A hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után kamatot felszámítani." E szerződési pont tartalmazza a kamatszámítás képletét.

- **IV.7.:** „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap."

- **IV.9.:** „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni."

- **V.6.:** „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem" nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása."

- **VI.1.:** „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg".

- **XL.4. pont:** „Rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a Hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t, a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni."

A peres felek 2008. május 16. napján a kölcsön visszafizetésének biztosítására - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 5. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a jelen szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 7. pont).

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti elszámolást elkészítette, abban az ügyleti kamatlábat 7,32 %-ban tüntette fel. A felperes az elszámolással szemben az alpereshez

panaszt nyújtott be, a Pénzügyi Békéltető Testülethez azonban nem fordult, az elszámolás felülvizsgálnak minősül.

A felperes módosított keresetében - elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttére, másodlagosan annak teljes érvénytelenségére alapítottnak - kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 223 913 Ft megfizetésére, valamint a **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú Hyundai típusú személygépjármű törzskönyvének a kiadására.

A szerződés létre nem jötté, illetve érvénytelensége körében hivatkozott a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) szerződéskötéskor hatályos 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjaiban foglaltakra, valamint az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiányára, illetve hiányosságaira. Érvelése szerint az egyedi kölcsönszerződés nem tartalmazza az ügyleti kamat éves százalékos értékét, továbbá a teljes hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb esetleges költségek meghatározását és összegét, vagy ha ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. Állította, hogy az alperes olyan költségeket is figyelembe vett a THM meghatározásakor, amelyek felszámítására nem jogosult (szerződéskezelési díj, ügyviteli költség, árfolyamrész). Kiemelte, miután az ügyleti kamatláb nem került feltüntetésre a szerződésben, továbbá, mert az a szerződés alapján sem számítható ki, az Üsz. I.18.c. pontja szerinti referencia kamat megfizetésére köteles. Állította, hogy a kamat mértéke tekintetében a DH2 tv. szerinti elszámolás adatai nem vehetők figyelembe, a szerződés ugyanis nem tartalmazza az induló kamatlábat és azokat az adatokat, amelyek alapján a kamat mértéke kiszámítható, így az nem konvalidálódhatott, és emiatt a THM százalékos mértéke sem meghatározott. Álláspontja szerint árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség nem terheli, az árfolyamkockázatról ugyanis nem kapott tájékoztatást. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a szerződés hatályossá nyilvánítását azzal, hogy az elszámolás során a kölcsön tőkeösszege és annak LIBOR kamata terheli, így - az eddigi teljesítéseit figyelembe véve - 223 913 Ft túlfizetése keletkezett. A törzskönyv kiadására alapított keresetének indokaként az opciós szerződés 5. és az Üsz.IV.7. pontja érvénytelenségére, másfelől arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeinek eleget tett.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, vitatta, hogy a szerződés a felperes által felhozott bármely okból érvénytelen lenne. Kiemelte, a kölcsönszerződés valamennyi lényeges tartalmi elemében megállapodtak. Hangsúlyozta, az összes törlesztőrészlet és a kölcsön összegének különbözete adja az induló kamat összegét, amely alapján a kamat százalékos formája is kiszámítható. Azt nem vitatta, hogy az ügyleti kamat éves százalékos értéke a szerződésben nem került feltüntetésre, azonban ez az érvénytelenségi ok álláspontja szerint kiküszöbölhető, ezért kérte a szerződés érvényessé nyilvánítását a megkötéséig visszaható hatállyal akként, hogy a bíróság pótolja az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét, azt 7,32 %-ban meghatározva. Hivatkozása szerint a szerződés tartalmazza a THM százalékban kifejezett mértékét, annak meghatározása maradéktalanul megfelel a vonatkozó rendeletnek. Kiemelte, a felperes az árfolyamkockázatra vonatkozóan teljes körű és részletes tájékoztatást kapott, ami alapján tudnia kellett, hogy az teljes egészében őt terheli, illetve, hogy annak nincs felső határa.

A törzskönyv kiadására irányuló keresetre vonatkozó jogi álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének az opciós szerződéstől független atipikus biztosítéka, s mivel a felperesnek jelenleg is áll fenn tartozása, a törzskönyvre nem tarthat igényt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek között 2008. április 26. napján létrejött kölcsönszerződés érvénytelen abból az okból, hogy a szerződésben az ügyleti kamat éves százalékos értéke nem került feltüntetésre. Ezt az érvénytelenségi okot kiküszöbölte, a szerződést érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 7,32 %-ban

határozta meg. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest 10 000 Ft, míg az alperest 5000 Ft eljárási illeték állam javára történő megfizetésére kötelezte, ezen felül a felperest marasztalta az alperes javára 12 700 Ft perköltség megfizetésében.

Határozatának indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 523. § (1) és (2) bekezdése szerinti bankkölcsönszerződés jött létre, amelyre a Hpt. szerződéskötéskor hatályos rendelkezései is alkalmazandók. Kifejtette, az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke szerződésben való feltüntetésének elmaradása miatt a szerződés érvénytelen, ez az érvénytelenségi ok azonban elhárult oly módon, hogy a DH2 tv. szerinti elszámolás során az alperes megjelölte az induló ügyleti kamatlábat, s miután a felperes azt nem kifogásolta, úgy tekintendő, hogy ezt a kamatmértéket ráutaló magatartással elfogadta, s ekként a szerződés érvényessé vált (konvalidálódott - 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. pont). Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság a felülvizsgált elszámolásban megjelölt induló kamatláb meghatározásával érvényessé nyilvánította a szerződést.

A felperes által hivatkozott egyéb érvénytelenségi okok fennállását nem találta megállapíthatónak. Kiemelte, a THM éves százalékos mértéke a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően került meghatározásra.

Alaptalannak ítélte a felperesnek azt a hivatkozását is, miszerint a szerződés az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen. Kiemelte, külön „kockázatteltérő nyilatkozat” ugyan nem készült, a szerződés és az annak részét képező üzletszabályzat rendelkezései alapján azonban gondos átolvasás, megfelelő értelmezés mellett felismerhető volt, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár, amely kizárólag a felperest terheli.

Az opciós szerződés valamint az Üsz. rendelkezései alapján arra a következtetésre jutott, hogy a törzskönyv alperes általi birtokban tartása a kölcsönszerződés önálló, a vételi jogtól független biztosítéka. Elfogadta az alperesnek azt a védekezését, miszerint az Üsz. IV.9. pontja alapján az alperes a törzskönyv kiadására csak a kölcsönbevevőnek a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettsége teljesítése esetén köteles, és miután a felperesnek a szerződésből eredően jelenleg is áll fenn tartozása, az alperes jogszerűen tartja birtokban a gépjármű törzskönyvét.

Az elsőfokú ítélet ellen előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatásával az alperest 223 913 Ft megfizetésére és az **(gpjmű frg.rszm.-a)**. forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására kérte kötelezni. Követelésének jogalapjaként változatlanul azt jelölte meg, hogy a szerződés a kamat meghatározásának, az árfolyamkockázatról való tájékoztatásnak a hiánya és a THM téves meghatározása miatt érvénytelen. Emellett külön is hivatkozott az Üsz. V.6. pontja érvénytelenségére. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy a tőkén felül kizárólag annak jegybanki alapkamatával tartozik, árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség nem terheli.

Fellebbezésének indokai szerint az elsőfokú bíróság nem a megfelelő üzletszabályzatot vizsgálta, mert a szerződés aláírásakor a **(üzletszabályzat 2. jelölése)**. Üsz. volt hatályban. Kiemelte, a szerződés kamat feltüntetésének hiánya miatti érvénytelensége nem orvosolható a kamat utólagos meghatározásával, mert a szerződéskötéskor a kamat mértékben nem állapodtak meg az alperessel, és az a szerződés adatai és rendelkezései alapján sem számítható ki. Állította, az induló ügyleti kamatot a törvényi elszámolás nem tartalmazza, azt csupán a jogorvoslati eljárás keretében megküldött részletes elszámolás rögzíti, emiatt téves az az ítéleti megállapítás, hogy az ügyleti kamat mértéke a törvény erejénél fogva konvalidálódott. Álláspontja szerint a DH2 törvény szerinti eljárásban csupán a DH1 tv. 3. és 4. §-ában meghatározott érvénytelenségi okok fennállta miatt keletkezett túlfizetést vitathatta, az ügyleti kamat mértékét azonban nem. Érvelése szerint, ha a bíróság a törvényi elszámolás rendelkezéseit tartotta elfogadhatónak, úgy a pert meg kellett volna szüntetnie, nem pedig ítélettel döntenie a kereset elutasításáról, miután a kereset a törvényi elszámolás adatainak nem felel meg. Egyebekben e körben - megítélése szerint - ellentmondásos,

homályos az ítélet indokolása, mert nem lehet megállapítani abból, az elsőfokú bíróság mellett foglalt-e állást, hogy az Üsz. IV.4. pontjából egyértelműen kiszámítható az ügyleti kamat százalékos mértéke, vagy a szerződés a DH2 tv. alapján konvalidálódott, illetve, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból a szerződés teljesen, vagy részlegesen érvénytelen, valamint, hogy ezt az érvénytelenségi okot az elsőfokú bíróság küszöbölte-e ki, avagy a DH2 tv. alapján elkészített törvényi elszámolás. Megítélése szerint a szerződés a kamat feltüntetésének hiányában az 58/2014. (XII.17.) MNB rendelet, valamint a 16/2015. (VI.4.) MNB rendelet megkerülésére irányul, amely tény az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott. Véleménye szerint az induló ügyleti kamat nem lehet a felülvizsgált elszámolásban feltüntetett érték, mert annak tisztességtelenségét az alperes maga rögzítette a törvényi elszámolásban, a tisztességesnek tartott kamatérték meghatározásával. Kiemelte, az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt a szerződés nem csupán a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja, hanem az 1959-es Ptk. 217. § (1) bekezdése és 218. § (1) bekezdése alapján is teljes egészében érvénytelen. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat, mert a szerződés teljes érvénytelenségére alapított keresetét nem bírálta el.

Kifejtette, mivel a szerződésben a kamat nem került meghatározásra, tekintettel továbbá az egyes költségekre (árfolyamrés, szerződéskezelési díj) vonatkozó szerződési feltételek érvénytelenségére, nem lehet érvényes a szerződés THM-re vonatkozó rendelkezése sem. Állította, hogy a THM meghatározása nem valós, mivel a szerződésben fel nem tüntetett kamatot és a törvény, illetve bíróság által közérdekű perben érvénytelennek minősített rendelkezéseken alapuló költségeket és díjakat is szerepeltetett abban az alperes. Kifejtette, a kamatkikötés hiánya miatt a szerződés nem lehet deviza alapú, így ezen okból, valamint az Üsz. V.6. pontjának tisztességtelensége, továbbá a kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya miatt árfolyam-különbözet fizetésének kötelezettsége nem terheli. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az ügylet árfolyamkockázatáról nem kapott megfelelő tájékoztatást. Hangsúlyozta, az árfolyamváltozásról, annak tartalmáról a szerződéskötést megelőzően kell a fogyasztót tájékoztatni, ennek alátámasztásaként hivatkozott a 2008/48. EK irányelv rendelkezéseire, továbbá az Európai Unió Bíróságának C/42-15. számú döntésére, valamint a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltakra.

A másodfokú eljárásban fellebbezési érveit kiegészítette, kiemelte, a Kúria devizahiteles pereket tárgyaló bíráinak 2016. november 28. napján tartott értekezletéről készült feljegyzésben foglaltak szerint a DH törvények rendelkezései alapján csak az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó szerződési feltételek semmisségét érintően történt meg a konvalidálódás, a kamat meghatározásának hiánya miatt nem.

A törzskönyv kiadása tekintetében kifejtette, az alperes számára az opciós joga gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő eltelt, így egyrészt erre, másrészt arra figyelemmel, hogy a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tett, az alperesnek nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Hangsúlyozta, a törzskönyv birtokban tartása az opciós joghoz és nem a kölcsönszerződéshez kapcsolódó biztosíték, e tekintetben hivatkozott a Kúria Pfv.V.21.971/2016/5. számú ítéletében foglaltakra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett érdemi védekezésében foglaltakat.

A fellebbezés **részben alapos.**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek a kölcsönszerződés létrejöttéhez szükséges lényeges feltételekben megállapodtak. Helytálló az az álláspontja is, hogy a felperes által felhozott - a fellebbezés tárgyát is képező - okok közül kizárólag az ügyleti kamat éves százalékos értéke szerződésben való rögzítésének hiánya miatt állapítható meg a kölcsönszerződés

érvénytelensége. Az elsőfokú bíróság helyesen vonta le az érvénytelenség jogkövetkezményeit is akként, hogy az ügyleti kamatláb megjelölésének elmaradásából eredő érvénytelenségi ok e hiányosság pótlásával kiküszöbölhető. Ezzel szemben nem ért egyet az ítéletábra az elsőfokú bíróság törzskönyv kiadásával kapcsolatos döntésével a későbbiekben kifejtendők szerint.

Az ítéletábra érdemi álláspontjának kifejtését megelőzően rámutat, a felek által megkötött, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt szerződés szerint az alperes **(üzletszabályzat 1. jelölése)**. számú üzletszabályzata vált a felek szerződésének részévé, az elsőfokú bíróság helyesen ennek a rendelkezéseit vizsgálta, így a felperes ezt érintő kifogása alaptalan.

A felperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel az ítéletábra az alábbiakat emeli ki.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába ütközés

Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a szerződés megfelel a hivatkozott jogszabályi rendelkezésben támasztott követelményeknek: feltünteti az éves százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a szerződés, valamint az annak részét képező üzletszabályzat és hirdetmény pedig - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - rögzíti a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett költségek meghatározását és annak összegét. A felperesi hivatkozással ellentétben az Üsz. V.5. és V.7. pontjának érvénytelensége közérdekű perben nem került megállapításra, és e szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítására a felperes a jelen eljárásban kérelmet nem terjesztett elő. Mindennek azonban nincs jelentősége, mert ha az alperes a szerződésben és az annak részét képező üzletszabályzatban, valamint hirdetményben meg nem határozott költséget számít fel, az nem érinti a szerződés érvényességét, hanem a felek közötti elszámolásra tartozó kérdés. Az a felperesi hivatkozás, hogy a THM nem valós, annak kifejezésre juttatása, hogy a teljes hiteldíjmutató nem az ügylet tényleges terheit mutatja. Ez azonban nem eredményezi a szerződés semmisségét, hanem akarati hiba miatt (1959-es Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdés) a szerződés megtámadására adhat alapot. A felperes azonban erre alapítottan a szerződést nem támadta meg. Ezen kívül közömbös, hogy esetleg a DH1 tv. 3. § (1) bekezdése alapján semmisnek minősülő árfolyamrész is szerepel a THM-ben, hiszen ezt az érvénytelenségi okot a jogalkotó a DH törvények megalkotásával rendezte, az alperes a szerződés megkötésére visszamenő hatállyal köteles volt elszámolni az árfolyamrészrel a felperes javára, és miután a törvényi elszámolás megtörtént, az e miatti érvénytelenségi ok kiküszöbölődött.

Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya

Amint azt az elsőfokú bíróság is helyesen megállapította, az árfolyamkockázatról való tájékoztatást nem feltétlenül kell tartalmaznia külön kockázatfeltáró nyilatkozatnak, az szerepelhet a szerződésben is, kifejezett tájékoztatás hiányában pedig a szerződés rendelkezései, illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A peradatok alapján azonban ez nem állapítható meg. Az Üsz. V.6. pontjából kitűnik, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, hiszen a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Ezen túl a szerződés egyéb rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem: CHF” és „normál deviza konstrukció” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztőrészek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.17., I.24., I.25.b. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (I.17.

pont), a mértékadó árfolyam (I.24. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (I.25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A fenti üzletszabályzati pont megszővegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza. A rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében kell árfolyamváltozást fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat.

Lényeges emellett, hogy a felperes a szerződéskötéskor választhatott, a fix vagy a normál devizakonstrukció szerint kéri az árfolyam-különbözet elszámolását. A felperes élt ezzel a választási lehetőséggel, az egyedi szerződésben a normál konstrukciót jelölte be. Ahhoz viszont, hogy e két lehetőség között választani tudjon, tisztában kellett lennie a kettő közötti különbséggel, és ebből adódóan magának a deviza alapú konstrukciónak a lényegével, valamint az abban rejlő kockázattal.

A fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889.), tanulmányozza át a szerződést, szükség esetén az egyes, általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE).

Mindebből következően, ha a felperes kellő figyelmességgel és körültekintéssel elolvasta az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, úgy az előzőekben megjelölt szerződési rendelkezések alapján fel kellett ismernie, hogy a fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek. Nincs peradat arra vonatkozóan, hogy a felperes a deviza árfolyamra, annak változására vonatkozóan a szerződéskötés során további tájékoztatást kért, ami arra utalt volna, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás ne lett volna számára érthető, és arra sem, hogy olyan tájékoztatást kapott, amelyből kiindulva alappal gondolhatta, hogy az árfolyamváltozás nem valós, esetleg nem őt terheli vagy csak korlátozottan kell azt viselnie. Minderre figyelemmel a felperes alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az irányadó polgári jogegységi határozatokban (2/2014. és 6/2013.) a tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan előírtakat. Az elsőfokú bíróság a jogegységi döntésekben foglalt iránymutatások helyes alkalmazásával állapította meg: a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli, és annak nincs felső határa. Ennek megfelelően a felperes alaptalanul hivatkozott az Üsz. árfolyamváltozásból eredő kockázatok viselésének kölcsönbevevő általi vállalására vonatkozó V.6. pontja tisztességtelenségére is.

Ugyancsak téves a felperesnek az az álláspontja, hogy az árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelensége a 2008/48. EK irányelvben foglaltak alapján állapítható meg. A hivatkozott irányelv rendelkezéseit a magyar jogba a fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. tv. (a továbbiakban: Fnyhtv.) ültette át. A törvénynek a jelen jogvita szempontjából releváns rendelkezéseit „a hitelezést megelőző tájékoztatás” című fejezet tartalmazza. A törvény 6. §-a - a 2008/48. EK. irányelvben foglaltakat átvéve - pontokba szedve

egzakt módon határozza meg az adatok és információk azon körét, amelyeket a hitelezőnek a hitelszerződés megkötését megelőző szakaszban meg kell adnia. A tájékoztatás célja, hogy a fogyasztó a különböző hitelszerződésekre vonatkozó ajánlatok összehasonlítása alapján a hitelszerződés megkötése tekintetében megalapozott döntést hozzon (Fnyhtv. 6. § (2) bekezdés). Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést sem a 2008/48. EK irányelv, sem az Fnyhtv. nem tartalmaz, emellett a hitelező mulasztásához nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Alaptalan a felperesnek az az érvelése is, miszerint következetes eljárás esetén az árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó szerződési feltételek tekintetében is meg kellett volna állapítani a szerződés konvalidálódását az ügyleti kamat induló százalékos értéke megállapításához hasonlóan. A felperes állításától eltérően ugyanis az árfolyam-különbözetet a törvényi elszámolás nem tartalmazza, nem szerepelnek erre vonatkozó adatok sem a részletes, sem pedig a néhány oldal terjedelmű elszámolásban. A keresetlevélhez csatolt nem részletes elszámolás 3. oldala a „törlesztési táblázat elszámolás” alatt kifejezetten arra utal, hogy a törlesztőrészek nem tartalmazzák az árfolyam-különbözetet. A felperes egyébként sem azt vitatja, hogy az alperes helyesen számította ki az árfolyam-különbözet összegét, hanem azt, hogy annak viselése őt terheli. Ebben a kérdésben pedig a törvényi elszámolás során a felek között nem született megállapodás, és ezt a kérdést a DH törvények sem rendezték, így az ezzel kapcsolatos jogvita továbbra is bírósági útra tartozik.

Az ügyleti kamatban való megállapodás hiánya

Nem vitás tény, hogy a perbeli szerződésben - a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában előírtak ellenére - nem került feltüntetésre a kölcsön ügyleti kamatának éves %-os értéke, így a szerződés ez okból - az alperes által sem vitatottan - érvénytelen. Az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását illetően az ítéltábla maradéktalanul egyetért az elsőfokú bírósággal, e tekintetben visszautal az elsőfokú ítélet helyes indokaira, kiegészítve az ott írtakat az alábbiakkal:

Az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazása során a kereseti kérelemhez kötöttség nem érvényesül, a bíróság szabadon dönt abban, hogy a lehetséges jogkövetkezmények közül melyiket alkalmazza. Mérlegelésének, a jogkövetkezmények közötti választás lehetőségének egy korlátja van: nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (1/2010. (VI.29.) PK vélemény 7. pont). A választás során valamennyi körülményt mérlegelve kell döntenie az adott esetben szóba jöhető és leginkább célravezető jogkövetkezmény alkalmazása mellett, döntése során nem részesítheti előnyben sem az egyik, sem a másik fél érdekeit az ellenérdekű fél érdekeivel szemben.

Az 1959-es Ptk. 237. §-a az érvénytelenség jogkövetkezményei körében egyenértékű lehetőségnek tekinti az eredeti állapot helyreállítását és a szerződés érvényessé nyilvánítását, és csak ezek alkalmazhatatlansága esetén kerülhet sor a szerződés határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánítására (1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. pont). Jelen esetben az eredeti állapot helyreállítása a DH2 tv. 37. § (1) bekezdése értelmében kizárt, az 1959-es Ptk. 237. §-a, az 1/2010 PK vélemény 5. pontja és a 6/2013 Polgári jogegységi határozat 4. pontja értelmében prioritást élvező érvényessé nyilvánításnak viszont nem volt akadálya. Annak megítélésénél ugyanis, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető-e, azt kell vizsgálni, van-e mód az érvénytelenség okozta érdeksérelem elhárítására. A perbeli esetben - a fent részletezettek szerint - a kölcsönszerződés érvénytelensége egyetlen okból, az ügyleti kamatláb szerződésben való feltüntetésének hiánya miatt volt megállapítható. Ez a hiányosság a felperesnek tényleges érdeksérelmet nem okozott, hiszen a szerződés konkrét összegben megjelölte az általa fizetendő havi törlesztések összegét, az ezen felüli fizetési kötelezettségét pedig az induló ügyleti kamat mértéke nem érintette. A tényleges felperesi

érdeksérellem hiányára utal, hogy a kamat megjelölését maga a felperes sem tarthatta lényegesnek, hiszen ellenkező esetben nyilván kérte volna annak szerződésben való feltüntetését, azt azonban maga sem állította, hogy lett volna ilyen igénye. Ennek megfelelően helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor lehetőséget látott arra, hogy az induló ügyleti kamatláb meghatározásával, mint az érvénytelenséget eredményező hiányosság pótlásával a szerződést érvényessé nyilvánítsa.

Abban egyetért az ítéletábra a felperessel, hogy a szerződés adatai és rendelkezései alapján nem állapítható meg, hogy a felek a szerződéskötéskor milyen induló ügyleti kamatlábban állapodtak meg, az Üsz. IV.4. pontjában szereplő kétismeretlenes egyenlet alapján ugyanis annak kiszámításához egy átlagos matematikai ismeretekkel rendelkező fogyasztó tudása nem elegendő. Utal ugyanakkor arra, hogy a Kúria a perbelivel megegyező tartalmú szerződési feltételeket úgy ítélte meg, hogy azok alapján az induló ügyleti kamatláb kiszámítható, és a kapott eredménynek megfelelő kamatmértékkel a szerződés érvényessé nyilvánítható (Gfv.VII.30.150/2016/10.). Emellett az ítéletábra - az elsőfokú bíróság álláspontjával megegyezően - meghatározó jelentőséget tulajdonított a DH2 törvény alapján elvégzett törvényi elszámolásnak, az annak során az alperes által megjelölt, és a felperes által - az elsőfokú ítéletben kifejtettek szerint - ráutaló magatartással elfogadott induló kamatlábnak.

Arra helytállóan hivatkozott a felperes a másodfokú eljárás során, hogy - amint az a Kúria devizahiteles pereket tárgyaló bíráinak 2016. november 28. napján tartott értekezletéről kiadott Feljegyzésében is rögzítésre került - a DH1 és a DH2 törvények a hatályuk alá tartozó kölcsönszerződések hibáit kizárólag az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége miatti semmisséget érintően orvosolták. Nincs tehát akadálya annak, hogy a szerződés érvényessége a felülvizsgált elszámolás megtörténtét követően is vitatható legyen, azaz a fél kérheti a szerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását a DH1 és a DH2 tv-nyel nem érintett szerződési rendelkezések tekintetében, így a kamat éves százalékos értéke meghatározásának hiányára, és az árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségére hivatkozással is. Ennek nem mond ellent az, hogy az elsőfokú bíróság - az ítéletábra álláspontjával egyezően - akként foglalt állást, hogy a perbeli szerződés érvénytelenségét eredményező hiányosság az induló ügyleti kamatlábnak a DH2 törvény rendelkezései szerinti felülvizsgált elszámolás során a felek általi meghatározásával elhárult. A perbeli szerződés kamatot érintő konvalidációja ugyanis - az elsőfokú ítélet indokolásából is kitűnően - nem a DH1 vagy a DH2 törvény rendelkezése folytán következett be, hanem a peres felek megegyezése alapján, amely megegyezésen túl az érvénytelenségi ok kiküszöböléséhez szükség volt a szerződés bíróság általi érvényessé nyilvánítására is.

Az előzőekben írtakból következően téves a felperesnek a per megszüntetésével kapcsolatos álláspontja is. A per megszüntetésének ugyanis akkor lett volna helye, ha a kereset tárgya kizárólag a DH1 tv. 3-4. §-ával rendezett kérdés lett volna.

Alaptalan az a felperesi hivatkozás is, hogy a szerződés az 1959-es Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján semmis, mert nem felel meg a 218. § (1) bekezdésében írtaknak, az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiányában. Nem vitás, hogy a perbeli szerződés a Hpt. 77. § (2) bekezdése alapján írásbeli alakhoz kötött. Az 1959-es Ptk. 218. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály vagy megállapodás írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni. Visszterhes szerződések esetén lényeges tartalmi elem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás meghatározása. Kölcsönszerződésnél - az 1959-es Ptk. 523. § (1) bekezdése szerint - a hitelező által nyújtott szolgáltatás a szerződésben meghatározott összeg adós rendelkezésére

bocsátása, az adóst terhelő ellenszolgáltatás pedig a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése. Ennek megfelelően a kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a folyósítandó kölcsön összege, másrészt az adós visszafizetési kötelezettsége. Ez utóbbi meghatározásának egyik lehetséges módja az adós által teljesítendő törlesztő részletek számának, összegének és esedékességének a megjelölése. Ezt a felek szerződése rögzíti, következésképp a szerződés írásba foglaltnak tekintendő.

A felperes azon hivatkozása, miszerint a felhívott MNB rendeletekre figyelemmel lenne megállapítható, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja megkerülésére irányul, nem értelmezhető. A megjelölt MNB rendeletek a szerződéskötés időpontját (2008.) követően léptek hatályba (2014. és 2015. év), így fogalmilag kizárt, hogy az abban foglaltakat a szerződéskötéskor figyelembe lehetett volna venni.

Alapítván az a felperesi érvelés is, miszerint az érvényessé nyilvánítás során a hiányzó kamatmérték az ún. tisztességes kamatmértékkel lett volna pótolható. Ez utóbbit illetően utal az ítélet arra, hogy az alperes a felülvizsgált elszámolás során - a referencia kamat futamidő alatti csökkenésére figyelemmel - csökkenő ügyleti kamattal számolt, a kezdeti 7,32 %-kal szemben a felülvizsgálatot közvetlenül megelőzően vett számításba 5,13 %-os kamatmértéket.

Tévesen értelmezi a felperes az Európai Unió Bíróságának C/42-15. számú ügyben hozott határozatát. Abból ugyanis a felperesi állásponttal ellentétben nem vonható le az a következtetés, hogy akár a kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya, akár az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya miatt a fogyasztót csak a tőke visszafizetésének kötelezettsége terhelné. A Bíróság ebben az előzetes döntéshozatali eljárásban a 2008/48. EK irányelv egyes rendelkezéseinek értelmezését illetően foglalt állást, az irányelv azonban - az előzőekben írtak szerint - az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést nem tartalmaz, s ebből adódóan a hivatkozott határozatnak nincs az árfolyamkockázat viselésével összefüggésbe hozható megállapítása. A Bíróság - egyebek között - abban a kérdésben foglalt állást ebben az ügyben előzetes döntéshozatali eljárás keretében, hogy ellentétes-e az irányelvvel az a nemzeti jogi - az adott ügyben szlovák - szabályozás, miszerint ha a „hitelmegállapodás” nem tartalmazza az irányelv 10. cikke (2) bekezdésében megkövetelt összes tartalmi elemet, a megállapodást kamat-és költségmentesnek kell tekinteni, ha olyan tartalmi elemről van szó, amelynek hiánya kétségesse teheti a fogyasztó azon lehetőségének meglétét, hogy a kötelezettségvállalásának mértékét értékelje. A Bíróság az ilyen tartalmú szabályozást nem tartotta ellentétesnek az irányelvvel, ugyanakkor olyan megállapítást nem tett, miszerint az irányelv nemzeti jogba történő átültetése során a tagállamoknak a szlovák jog által szabályozott módon kellene szankcionálniuk az irányelvben megjelölt tartalmi elemek hitelmegállapodásban való feltüntetését elmulasztó hitelezőket. Épp ellenkezőleg azt hangsúlyozta, hogy a szankciók megválasztása a tagállamok hatáskörében marad. A magyar jogalkotó azt a megoldást választotta, hogy a kötelező tartalmi elemek - köztük az induló ügyleti kamat szerződésben való feltüntetése - hiányát a szerződés semmissé nyilvánításával szankcionálta (Hpt. 213. § (1) bekezdés), a semmisség jogkövetkezményeinek - az irányadó törvényi rendelkezések (1959-es Ptk. 237. §, illetve DH2 tv. 37. §) keretei közötti - levonását ugyanakkor a jogalkalmazó hatáskörében hagyta. Minderre figyelemmel az Európai Bíróság felperes által hivatkozott ítéletéből nem következik az, hogy a felperesnek kamat-és költségmentesen, továbbá a szerződés fennállásának időtartama alatt bekövetkezett árfolyamváltozás figyelmen kívül hagyásával kellene visszafizetnie az alperestől felvett kölcsön összegét, mint ahogy az sem, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenségi ok a magyar jogszabályok alapján ne lenne kiküszöbölhető.

A fent részletezettekre figyelemmel alaptalan a felperesnek az a kifogása, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a szerződés érvénytelenségére alapított keresetét. Miután azonban a kölcsönszerződés érvénytelensége kizárólag az ügyleti kamatláb szerződésben való feltüntetésének elmaradása miatt volt megállapítható, tekintetbe véve továbbá, hogy ezen érvénytelenségi ok kiküszöbölése a felek közötti elszámolást nem érintette, az elsőfokú bíróság helytállóan utasította el a felperes szerződés érvénytelenségére alapított, s ebből adódóan már jogalapját tekintve megalapozatlan marasztalási igényét.

Törzskönyv kiadása

Megalapozottan támadta viszont a felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság törzskönyv kiadásával kapcsolatos álláspontját. Az 1959-es Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - erre vonatkozó jogszabályi tiltás hiányában - a kölcsön visszafizetésének atipikus biztosítékaként a felek kiköthetik a törzskönyv birtoklásának jogát mindaddig, amíg a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit nem teljesíti maradéktalanul. A perbeli esetben a feleknek ilyen tartalmú megállapodása azonban nem volt. Az opciós szerződés 7. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani. Ennek megfelelően a törzskönyv birtoklásához való jog az opciós joghoz kapcsolódó járulékos jogosultság.

Az alperes opciós joga az annak alapításáról rendelkező szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével, azaz 2013. május 16. napján megszűnt, az alperes pedig maga sem hivatkozott a perben arra, hogy az erre nyitva álló 5 éven belül e jogát gyakorolta volna, ezért az alperesnek nincs jogalapja a törzskönyv birtokban tartására.

Utal az ítéletábra arra, az Üsz. IV.9. pontja - az alperes álláspontjától eltérően - csupán azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi joga megszűnt.

Helyesen utalt a felperes a fellebbezésében a Kúria Pfv.V.21.971/2005/6. számú ítéletében kifejtett álláspontjára, amely szerint a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, vagyis az Üsz. IV.9. és VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 5. pontja szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Minderre figyelemmel az ítéletábra kötelezte az alperest a perrel érintett gépjármű törzskönyvének kiadására.

Perköltség

Az ítéltábla az elsőfokú eljárás pertárgyértékét az elsőfokú bíróságtól eltérően határozta meg. A Pp. 24. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés, vagy más jog értéke az irányadó. Jelen ügyben a felperes a pénzfizetésre irányuló marasztalási keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította azzal, hogy az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye a szerződés hatályossá nyilvánítása, amelynek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként a követelt összegű túlfizetés mutatkozik a javára. Az alperes szerint viszont a felperesnek áll fenn tartozása vele szemben, ezért a keresettel érvényesített követelés az alperes marasztalásán túl annak a megállapítására irányuló igényt is magában foglalja, hogy a felperesnek nem áll fenn tartozása az alperessel szemben. A felperesnek az alperes által nyilvántartott tartozása a felülvizsgált elszámolás szerint 1 560 296 Ft, ezért az ítéltábla az elsőfokú perértéket 2 384 209 Ft-ban állapította meg (az alperes által kimutatott tartozás 1 560 296 Ft, a felperes által követelt összeg 223 913 Ft, a törzskönyv kiadásával kapcsolatos kereset pertárgyértéke 600 000 Ft).

Az elsőfokú eljárásban a felperes nagyobb részt pervesztes lett. A kölcsönszerződés érvénytelenségét ugyanis több érvénytelenségi ok fennállására alapította, amelyek közül kizárólag a kamat feltüntetésének hiánya miatti érvénytelenségre való hivatkozása bizonyult megalapozottnak. Sikertelenül perelt az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezményét illetően is, hiszen az általa kért hatályossá nyilvánítás helyett a bíróság a kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, és a pénz fizetésére irányuló marasztalási keresetét is elutasította. Minderre figyelemmel a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapított kereset tekintetében a pervesztesség-pernyertesség aránya 20-80 %-ban állapítható meg az alperesre kedvezőbben. Ezzel szemben a felperes törzskönyv kiadása iránti keresete megalapozottnak bizonyult, így az alperes köteles viselni - a szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelemhez kapcsolódó pertárgyérték alapján felmerült elsőfokú eljárási illeték 20 %-án felül - az ehhez kapcsolódó elsőfokú eljárási illetéket is, amelyre figyelemmel az ítéltábla a rendelkező részben írtak szerint módosította a peres felek által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét.

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett a megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A másodfokú eljárás pertárgyértéke 4 146 620 Ft (felperesi követelés: 223 913 Ft, az alperes által nyilvántartott felperesi tartozás: 3 322 707 Ft, a törzskönyv kiadásához kapcsolódóan: 600 000 Ft), amelyből a felperes 3 546 620 Ft erejéig pervesztesnek bizonyult, így a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján az alperes javára 112 600 Ft perköltség megfizetésére lenne köteles. A törzskönyv kiadása iránti fellebbezése ellenben megalapozott volt, így az e tekintetben meg nem határozható pertárgyértékre figyelemmel az IM rendelet 3. § (3) bekezdése és 4/A. §-a alapján - négy munkaóra figyelembevételével - az alperes 12 700 Ft perköltséget lenne köteles fizetni a felperes részére. E két összeg különbözeteként az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján - kis kerekítéssel - 100 000 Ft másodfokú perköltség alperes javára történő megfizetésére kötelezte a felperest.

A pernyertesség-pervesztesség fenti arányához képest a feljegyzett fellebbezési eljárási illetékből a felperes 283 730 Ft-ot, míg az alperes 48 000 Ft-ot köteles megfizetni a Pp. 81. § (1) bekezdése, az Itv. 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

Szeged, 2017. április 5.

Dr. Szeghő Katalin sk.. Lengyel Nóra sk.
a tanács elnöke előadó bíró

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró